

Estratègia i plans d'acció per a l'adaptació al canvi climàtic de les Terres de l'Ebre

LIFE CLINOMICS

LIFE15 CCA/ES/000102

"This project has been funded with support from the European Commission"

Informe de la fase de debat MeSACCs de les Terres de l'Ebre

Novembre de 2017

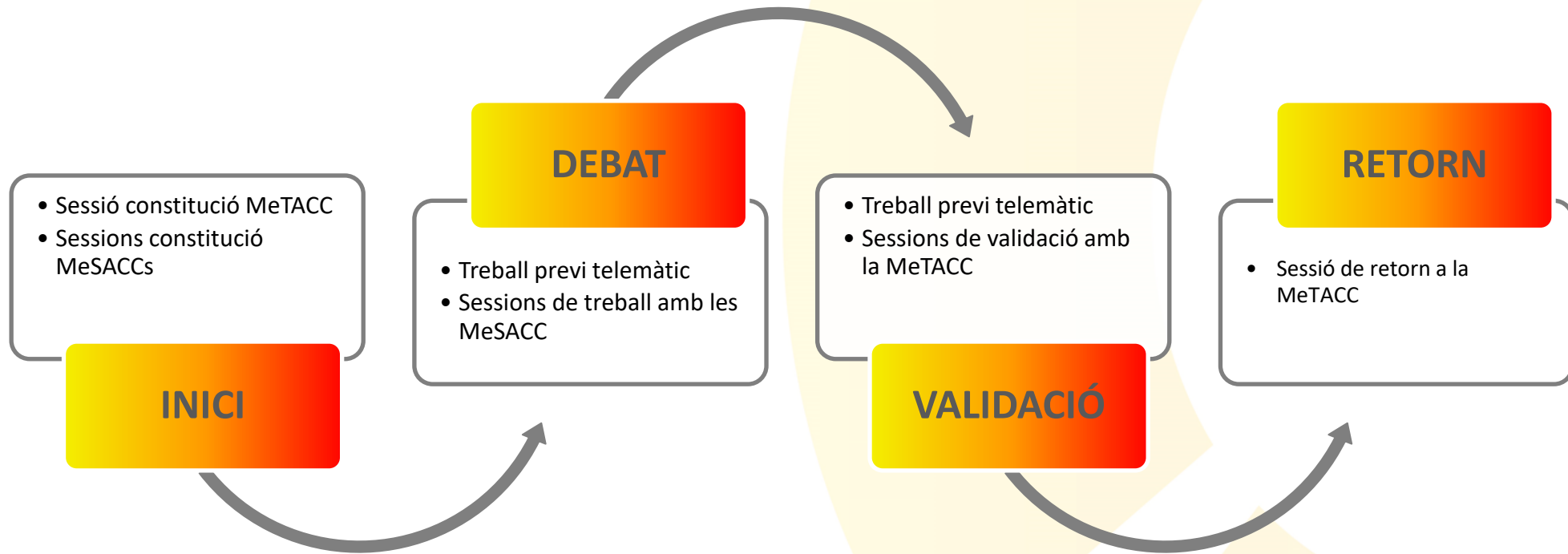
Coordinador

Socis

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

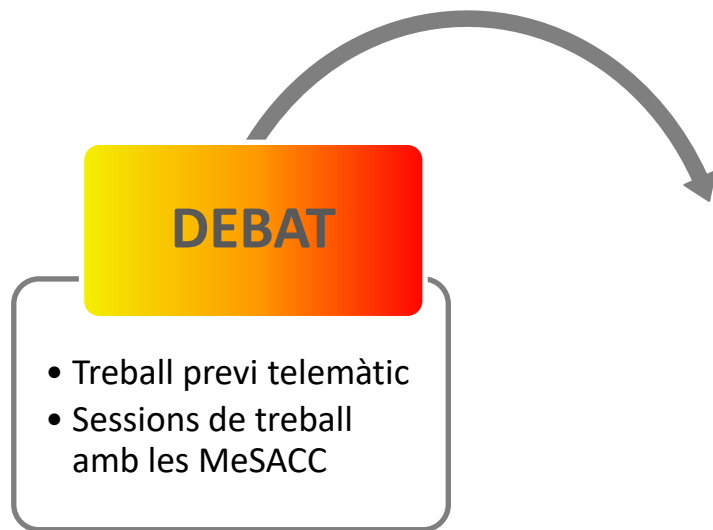
ESTRUCTURA DEL PROCÉS

Informació continuada i recíproca

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

FASE DEBAT

La fase de debat amb les MeSACC tenen com objectiu l'elaboració conjunta de propostes d'acció per adaptar-se al canvi climàtic, cadascuna des del punt de vista del seu sector.

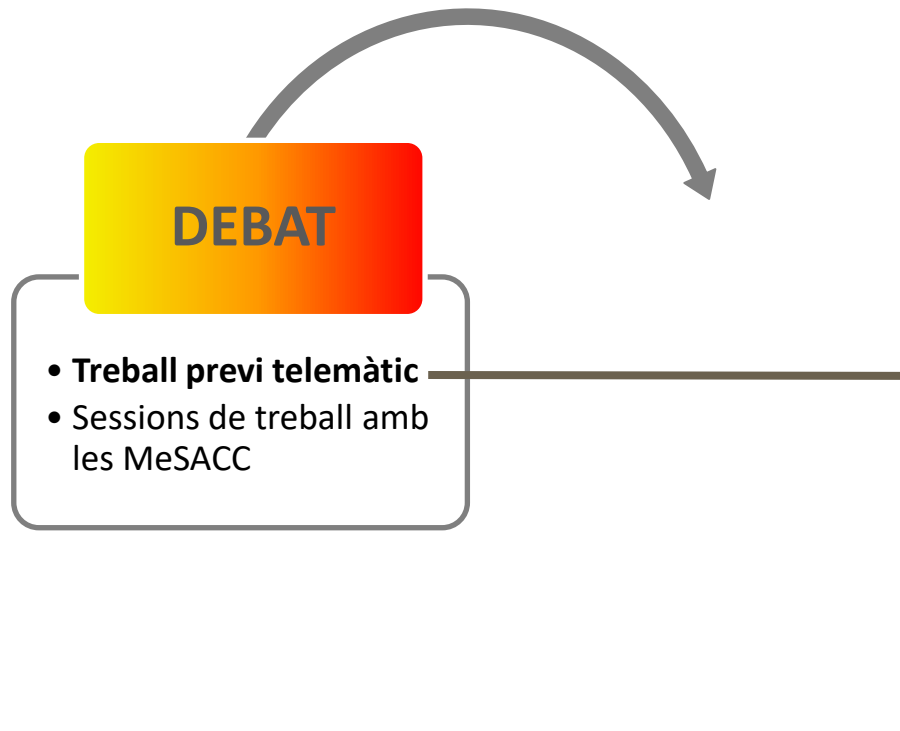
Aquest treball es realitzarà en dues fases:

1. Treball telemàtic inicial a través d'un formulari online que permetrà validar les propostes tècniques i recollir propostes individuals de cada membre de les MeSACC
2. Reunió de treball que faciliti donar a conèixer els resultats de la validació telemàtica, així com debatre les noves propostes recollides

Les sessions seran itinerants per tal d'arribar a tot el territori.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. PARTICIPACIÓ

En la consulta han participat un total de 31 agents dels següents sectors*:

- 12 Agricultura
- 7 Pesca
- 1 Turisme**
- 13 Social

* La suma segons sectors no correspon al total d'agents que han respost, donat que alguns d'ells estan inclosos en més d'un sector.

** Donat que del sector turístic només s'ha recollit una resposta, els resultats d'aquest sector es mostraran conjuntament amb els del sector social.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. PERCEPCIÓ DE VULNERABILITAT

	RISCOS GENERALS	NIVELL VULNERABILITAT (Escala 1 – 4)			
		Global	Agricultura	Pesca	Turisme/Social
1	Canvis en els tipus de conreus	2,70	2,55	3,00	2,77
2	Canvis en la productivitat dels vegetals	3,00	3,10	3,00	2,92
3	Increment en les necessitats de reg	3,03	2,92	3,25	3,08
4	Canvis en la distribució de les zones de conreus	2,70	2,64	3,00	2,69
5	Canvis en les explotacions ramaderes	2,42	2,62	2,25	2,33
6	Canvis en la distribució de les espècies forestals	2,85	2,78	3,00	2,85
7	Disminució de la producció forestal	2,80	2,78	2,75	2,83
8	Increment del risc d'incendi forestal	3,45	3,36	3,60	3,46
9	Canvis morfològics en el litoral (especialment al Delta de l'Ebre)	3,63	3,33	3,83	3,75
10	Alteracions en pesca i aqüicultura	2,96	2,50	3,50	2,91
11	Pèrdua de la qualitat paisatgística	2,77	2,80	2,25	2,92
12	Canvis en l patró de demanda turística	2,08	1,78	1,80	2,42
13	Disminució de la disponibilitat d'aigua	3,40	3,17	3,83	3,42
14	Reducció dels cabals de rius i rieres i major durada de l'estiatge	3,37	3,17	3,50	3,50
15	Pèrdua de biodiversitat	3,15	3,00	3,40	3,17
16	Risc d'augment d'espècies invasores	3,07	2,80	3,33	3,17
17	Riscos associats a la salut humana	2,75	2,63	3,17	2,60

Nota: s'han marcat en verd aquelles mitjanes significativament per damunt de la global i en vermell aquelles significativament per sota.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. PERCEPCIÓ DE VULNERABILITAT

	RISCOS GENERALS	NIVELL VULNERABILITAT (Escala 1 – 4)			
		Global	Agricultura	Pesca	Turisme/Social
1	Canvis en els tipus de conreus	2,70	2,55	3,00	2,77
2	Canvis en la productivitat dels vegetals	3,00	3,10	3,00	2,92
3	Increment en les necessitats de reg	3,03	2,92	3,25	3,08
4	Canvis en la distribució de les zones de conreus	2,70	2,64	3,00	2,69
5	Canvis en les explotacions ramaderes	2,42	2,62	2,25	2,33
6	Canvis en la distribució de les espècies forestals	2,85	2,78	3,00	2,85
7	Disminució de la producció forestal	2,80	2,78	2,75	2,83
8	Increment del risc d'incendi forestal	3,45	3,36	3,60	3,46
9	Canvis morfològics en el litoral (especialment al Delta de l'Ebre)	3,63	3,33	3,83	3,75
10	Alteracions en pesca i aqüicultura	2,96	2,50	3,50	2,91
11	Pèrdua de la qualitat paisatgística	2,77	2,80	2,25	2,92
12	Canvis en l patró de demanda turística	2,08	1,78	1,80	2,42
13	Disminució de la disponibilitat d'aigua	3,40	3,17	3,83	3,42
14	Reducció dels cabals de rius i rieres i major durada de l'estiatge	3,37	3,17	3,50	3,50
15	Pèrdua de biodiversitat	3,15	3,00	3,40	3,17
16	Risc d'augment d'espècies invasores	3,07	2,80	3,33	3,17
17	Riscos associats a la salut humana	2,75	2,63	3,17	2,60

Nota: s'han ombrejat en el color més fosc els riscos envers els quals es considera una major vulnerabilitat i en més clar aquells en els que es percep una menor vulnerabilitat.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. MANCANCES I DEFICIÈNCIES PERCEBUDES

- Manca de coneixement mutu entre actors d'un mateix sector
 - Manca d'actors del sector forestal
 - Manca d'actors de l'àmbit interior de les Terres de l'Ebre (Terra Alta, Ribera d'Ebre)
 - Manca una entitat orgànica, funcional i executiva amb representació de tots els actors i agents territorials i sectorials, peça clau per a la governança de les Terres de l'Ebre i per a l'adaptació als impactes del canvi climàtic.
- Remarcar la greu amenaça de desaparició del Delta de l'Ebre
 - El sector agrícola/ramader, forestal i pesquer estan envellits, el que provoca que no siguin suficientment eficients i estiguin per darrera de l'ús de les noves tecnologies per ser més productius i puguin consumir i aprofitar millor el recursos naturals, per exemple els hídrics. Per contra, el sector turisme cada cop està més format i disposa de majors infraestructures.
 - Existeix certa fatiga de fòrums. Cada nou projecte crea un nou fòrum, que se suma als ja existents (per exemple, la comissió de sostenibilitat de les TTEE). Mancaria un fòrum permanent que aglutinés i coordinés totes les activitats entorn el canvi climàtic, la mitigació i l'adaptació del territori.
 - Fa falta una major implicació de l'administració autonòmica i/o estatal, per prendre les mesures consensuades amb els sectors implicats. La lluita contra el canvi climàtic no es pot dur a terme essencialment des de l'àmbit local.
- Tenir actors és necessari, però no suficient, ni es bo tenir-ne molts. Falten actors amb coneixements tècnics, sòlids i capacitat de gestió executiva. Hi ha moltes comissions, mots plans estratègics, moltes reunions inútils, però no hi ha metodologia anticipatòria, preventiva, accions àgils de remediació i, en definitiva, mecanismes reals de planificació i gestió a curt-mig-llarg termini, al marge dels avatars polítics, que estiguin orientats realment a protegir la productivitat sostenible del territori i la seva biodiversitat.
 - Calen recursos per implementar accions dintre d'una actuació molt coordinada.

Nota: les mancances ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les ombrejades en verd les recollides durant la consulta del sector agrícola i en blau les recollides durant la consulta del sector pesquer.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. MANCANCES I DEFICIÈNCIES PERCEBUES

- Manca de coherència: sembla que no es volen assumir els efectes absolutament negatius d'algunes decisions territorials importants envers l'adaptació al canvi climàtic, en la creença (sovint no gaire fonamentada) que aquestes reporten beneficis a curt termini a algun sector econòmic.
 - Manca explicar clarament les potencials afectacions en les economies locals, amb estimacions realistes i sense fer alarmisme. Doncs quan et toquen la butxaca prens consciència del canvi a fer.
 - Manca de lideratge polític i poc pes demogràfic traduïble en baixa influència política del territori.
 - Manca d'hàbits en la població per l'estalvi de recursos i el reciclatge. Comportaments poc cívics de respecte a l'entorn. Manca de compromís en les polítiques ambientals que són vistes com un obstacle al desenvolupament.
 - Encara ara, manca de conscienciació de que totes les petites accions compten. Si cadascú en el nostre petit àmbit d'actuació actuem pensant en la comunitat, tot compta. Difusió dels comportaments que en el nostre dia a dia poden ajudar.
-
- Considero que aquesta anàlisi de riscos i els seus possibles efectes, esta únicament feta des d'un punt de vista estàtic, sense tenir en cap moment en conte tant el nostre punt de partida real - però també la imatge (potser idíl·lica respecte al recurs aigua) que es té des de l'exterior del nostre territori - com la manera en que de forma paral·lela hauran d'evolucionar i patir la resta de territoris que ens envolten o amb els que competim en el sector turístic, que poden estar molt més allunyats. En aquesta diagnosi es contempla el sector d'allotjament tot plegat (interior i litoral/delta) quan trobo que s'haurien de considerar per separat i considero que els resultats de les valoracions d'un i d'altre serien molt diferents.

Nota: les mancances ombrejades en rosa són les recollides durant la consulta del sector social i en taronja les recollides durant la consulta del sector turisme.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. CAPACITAT ADAPTATIVA – SECTOR AGRORAMADER

Accions en marxa	Accions Previstes/Necessàries
<ul style="list-style-type: none">• Millora de la gestió en els usos de l'aigua• Investigació i posada en pràctica de noves tècniques en conreus existents• Expansió dels conreus de regadiu	<ul style="list-style-type: none">• Implementació de de reg de suport per als conreus de secà• Introducció de noves varietats i/o espècies adequades a la nova situació
<ul style="list-style-type: none">• Els canvis en els tipus de conreu: ametller enlloc de crítics, molt més resistents a possibles sequeres.• Potenciació del conreu del garrofer com espècie autòctona, adaptada a les condicions de clima mediterrani i amb possibilitats de creixement de demanda.• Canvis de reg a manta, cap a regs localitzats.• Projectes de suport a la ramaderia de cabra blanca per revaloritzar el projecte final i els serveis ecològics.• Canvis en el tipus de sembra de l'arròs.	<ul style="list-style-type: none">• Reconèixer i fomentar la utilització de les diferents espècies ramaderes adients com a eines de reducció de la biomassa (com la cabra blanca).• Certificació per la ramaderia dirigida a la prevenció d'incendis forestals per donar valor afegit a la carn de cabra blanca (en curs).• Apostar per la recuperació de varietats autòctones, menys productives però més adaptades al clima ebrenc que poden ajudar a l'especificitat del territori en la difusió dels valors de la nostra Reserva de la Biosfera.• Sembra en sec del cultiu de l'arròs.

Nota: les accions ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les no ombrejades són les recollides durant la consulta online.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. CAPACITAT ADAPTATIVA – SECTOR PESCA I AQÜICULTURA

Accions en marxa	Accions Previstes/Necessàries
<ul style="list-style-type: none">• Seguiment d'espècies productives.• Actuacions puntuals per millorar qualitat aigua de les badies del Delta de l'Ebre.	<ul style="list-style-type: none">• Noves tècniques d'aqüicultura (noves espècies i off-shore).• Actuacions globals per a millorar qualitat aigua de les badies del Delta de l'Ebre.
<ul style="list-style-type: none">• Adaptació de la pesca a les noves circumstàncies: seguiment de les poblacions, interaccions amb el sector per modular l'activitat extractiva i productiva.• Possibilitat de capturar i comercialitzar el cranc blau.• Programes continus i recursos per a la identificació d'espècies invasores.• Programes de seguiment d'espècies productives.	<ul style="list-style-type: none">• Períodes de cultiu offshore per fer front a les temperatures de l'estiu, maneig òptim de cultius i disponibilitat d'una hatchery (per fer cria) local de bivalves degudament gestionada que abasteixi als productors del Delta.

Nota: les accions ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les no ombrejades són les recollides durant la consulta online.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. CAPACITAT ADAPTATIVA – SECTOR FORESTAL

Accions en marxa	Accions Previstes/Necessàries
<ul style="list-style-type: none">• Prevenció d'incendis forestals.• Estudis sobre la humitat del sòl com a indicador en la prevenció d'incendis.	<ul style="list-style-type: none">• Explotació de la biomassa com a font d'energia.• Disminució del risc i efectes dels incendis forestals.• Millora i extensió de la gestió de les masses forestals.
<ul style="list-style-type: none">• Tales selectives al PN Ports recuperant antics bancals de conreus i/o retornant a les tales forestals productives, lligat, en ocasions, a l'ús de restes forestals com a biomassa.• Projecte Life Pinassa per recuperar estructures forestals.• Programa Taxus per recuperar les teixeres mediterrànies.• Potenciació de la redacció de plans tècnics de gestió forestal per a finques particulars mitjançant accions de custòdia i suport tècnic.• Programa de cremes per a la restauració d'ecosistemes.	<ul style="list-style-type: none">• Controlar/dirigir el procés de reforestació de terrenys agrícoles abandonats, afavorint la creació de boscos adients i no de matoll.• Incloure dins els plans tècnics redactats el risc de la disminució de la producció forestal i ajustar els tractaments previstos.• Seguiment d'efectes i utilitat de les infraestructures i restauració d'ecosistemes per permetre la reintroducció del foc natural per evitar grans incendis.• Elaborar i aplicar un pla d'estassades de matollar en les zones pròximes a les masses forestals consolidades o ecològicament interessants per reduir i protegir del risc de propagació d'incendis.• Recuperació de bancals abandonats en zones forestals.• Reimplantació de zones de pasturatge.• Accions de reducció de la massa forestal.

Nota: les accions ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les no ombrejades són les recollides durant la consulta online.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

CONSULTA ONLINE. CAPACITAT ADAPTATIVA – SECTOR TURÍSTIC

Accions en marxa	Accions Previstes/Necessàries
<ul style="list-style-type: none">• Manteniment i millora infraestructures degradades pels temporals (passarel·les, passejos marítims, etc.).• Impuls de certificacions mediambientals a empreses i territoris turístics (CETS, EMAS, ISO 14001...).	<ul style="list-style-type: none">• Adaptar l'oferta a la realitat climàtica i fer un ús més eficient de l'aigua.• Divulgació sobre un ús correcte de l'aigua de boca.• Disminuir la quantitat de dutxes a la platja.• Limitar o condicionar el creixement turístic a les disponibilitats d'aigua.• Possible redefinició de recursos turístics i canvis en l'estratègia de promoció i públics objectiu.

Nota: les accions ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les no ombrejades són les recollides durant la consulta online, tot i que en aquest cas no se n'ha recollit cap a través d'aquesta consulta.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

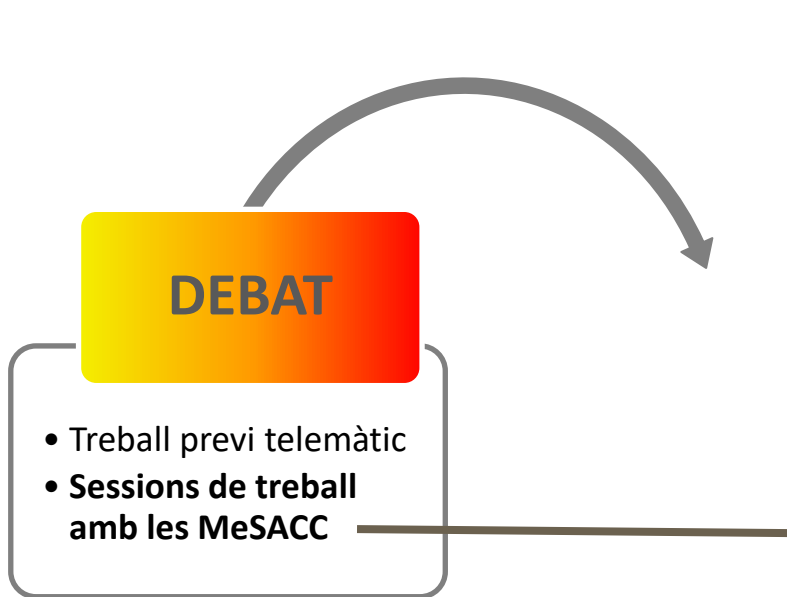
CONSULTA ONLINE. CAPACITAT ADAPTATIVA – ACCIONS TRANSVERSALS

Accions en marxa	Accions Previstes/Necessàries
<ul style="list-style-type: none">• Estudis sobre hidrodinàmica, i regeneració puntual de platges.• Observació i realització d'estudis de modelització de diversos fenòmens (sequera).• Controls i actuacions puntuals d'eliminació d'espècies invasores• Registre i tractament d'espècies molestes (mosquit, mosquit tigre, mosca negra)• Sistemes de vigilància i control d'aigua de consum humà, d'episodis de calor, o de concentracions d'ozó.	<ul style="list-style-type: none">• Mobilització dels sediments dels embassaments.• No autoritzar nous aprofitaments hídrics.• Major vigilància i control d'espècies invasores• Continuar amb els registres i tractament d'espècies molestes (mosquit, mosquit tigre, mosca negra), els sistemes de vigilància i control d'aigua de consum humà, d'episodis de calor, o de concentracions d'ozó.• Organisme de gestió que integri totes aquestes qüestions per a les Terres de l'Ebre• Creació de l'Organisme de Gestió de la Conca de l'Ebre a Catalunya.
<ul style="list-style-type: none">• Lluita contra l'Aonidiella del taronger, el caragol Massana, la Leersia i Heteranthera als arrossars. Presa de precaucions front la Xilella i l'Huangjiongbing.• Escullera a la Marquesa.• Avaluació de l'eficiència de possibles mesures contra la regressió.• Gestió coordinada de l'aigua en consens amb tots els agents.• Programa de seguiment d'espècies clau a la Serra de Llaberia, de nous hàbitats i actuacions mitjançant acords de custòdia.	<ul style="list-style-type: none">• Creació d'un organisme de detecció, coordinació, control i seguiment de les espècies invasores.• Potenciar les accions per millorar la biodiversitat a escala de paisatge mitjançant acords de custòdia.• Recuperar les accions pendents del PIPDE (pla integral de protecció del Delta de l'Ebre).• Elaborar una proposta concreta de valors a preservar, costos, possible calendarització i vies de finançament.• Elaborar una proposta específica i integral com a Ebrebiosfera, al marge de l'opció Diputació-Costa Daurada.• Apostar per polítiques d'eficiència, de sensibilització, de reutilització de l'aigua, tant en regadius com en aigua de consum.• Elaborar un programa de detecció, seguiment i protecció de les espècies i ecosistemes vulnerables i en perill d'extinció.

Nota: les accions ombrejades en gris són les recollides durant la diagnosi de riscos i vulnerabilitats, les no ombrejades són les recollides durant la consulta online.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DEBAT MeSACCS. PARTICIPACIÓ

- Treball previ telemàtic
- **Sessions de treball amb les MeSACC**

A les sessions de debat han participat un total de 20 actors, distribuïts de la següent forma:

- MeSACC social/turisme: 7 actors
- MeSACC agricultura: 8 actors
- MeSACC pesca: 5 actors

Les entitats i organismes representats han estat:

- Patronat de Turisme de les Terres de l'Ebre
- Associació Turisme Rural de les Terres de l'Ebre (ATUREBRE)
- ST Salut - Servei de Salut Pública a les Terres de l'Ebre
- "Regidor Ajuntament TivissaCentre d'Estudis de la Ribera d'Ebre (CERE) Consorci de la Serra de Llaberia"
- UGT
- "Ajuntament Palma d'Ebre Vicepresident Consell Comarcal"
- Gerent Consell Comarcal
- Unió de Pagesos
- Generalitat de Catalunya
- COPATE
- Consorci de la Serra de Llaberia
- IRTA
- Grup 2027
- Copate
- Fundació Plegades
- Federació de Productors de Mol·luscs del Delta de l'Ebre. FEPRMODEL
- Confraria de Pescadors de l'Ametlla de Mar
- Confraria de Pescadors Verge del Came de la Ràpita
- IRTA
- Servei de Medi Ambient-DIBA

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT . DINÀMICA

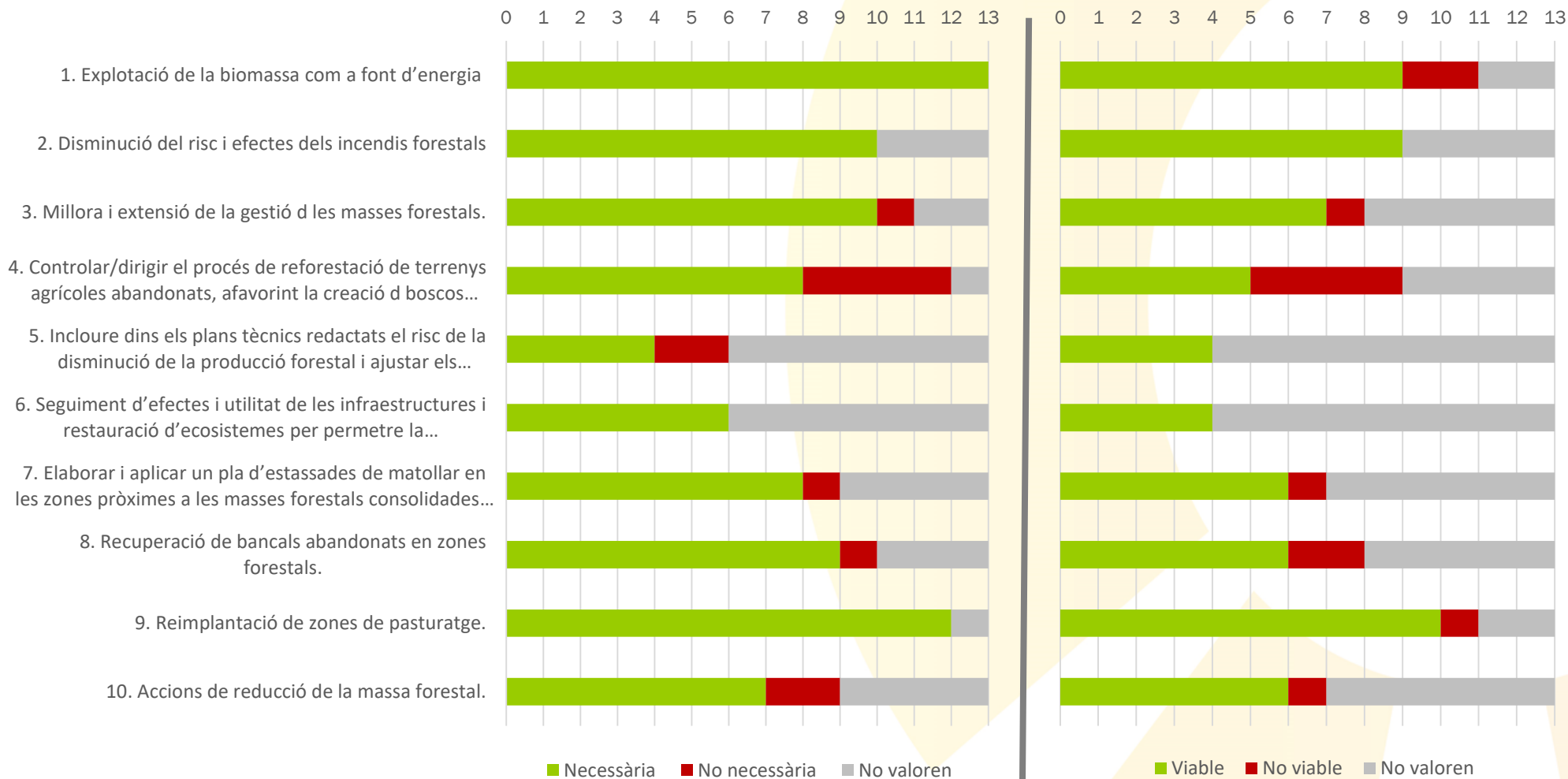
Posteriorment a la presentació de la informació recollida, s'ha iniciat el debat que ha seguit la següent dinàmica:

1. Reflexió individual entorn la percepció de necessitat i viabilitat de cadascuna de les accions.
2. Posada en comú de les accions que no es perceben necessàries i/o viables i explicació dels motius.
3. Debat entorn les accions no percebudes a nivell individual necessàries i/o viables.
4. Demanda del nivell d'acord amb les accions percebudes a nivell individual com a no necessàries i/o viables i de les motivacions exposades.
5. Recollida de noves accions i demanda d'acord amb les mateixes.

Cada MeSACC va debatre entorn els àmbits més globals i els específics del seu sector. Així, totes van debatre entorn les accions Transversals, mentre que les accions Forestals només es van debatre a les sessions de les MeSACCs Social/Turisme i Agricultura, donat que era un sector més desconegut per a l'àmbit pesquer.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. VALIDACIÓ INIDIVIDUAL ACCIONS ÀMBIT FORESTAL

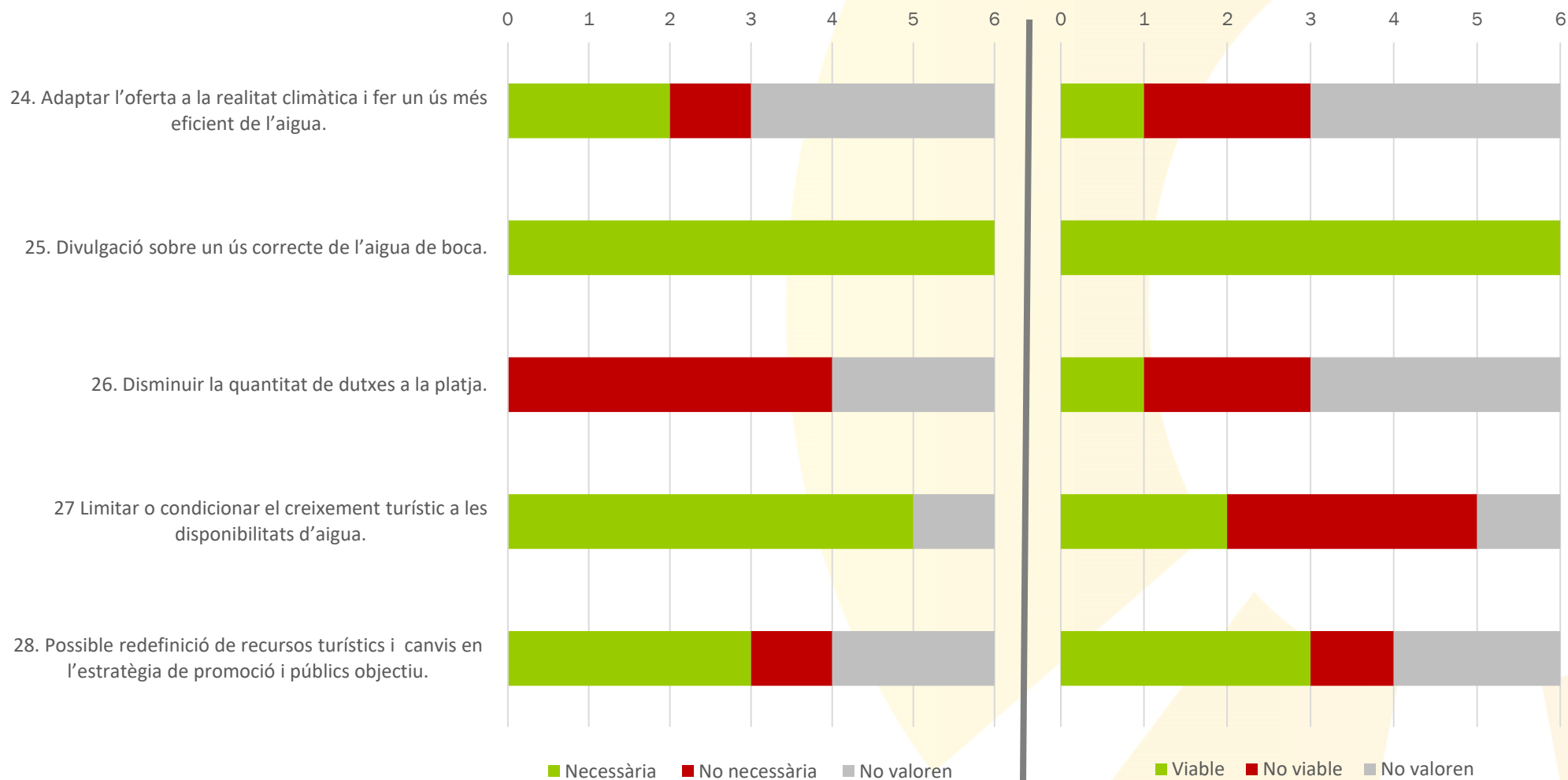
Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. VALIDACIÓ INIDIVIDUAL ACCIONS ÀMBIT TRANSVERSAL

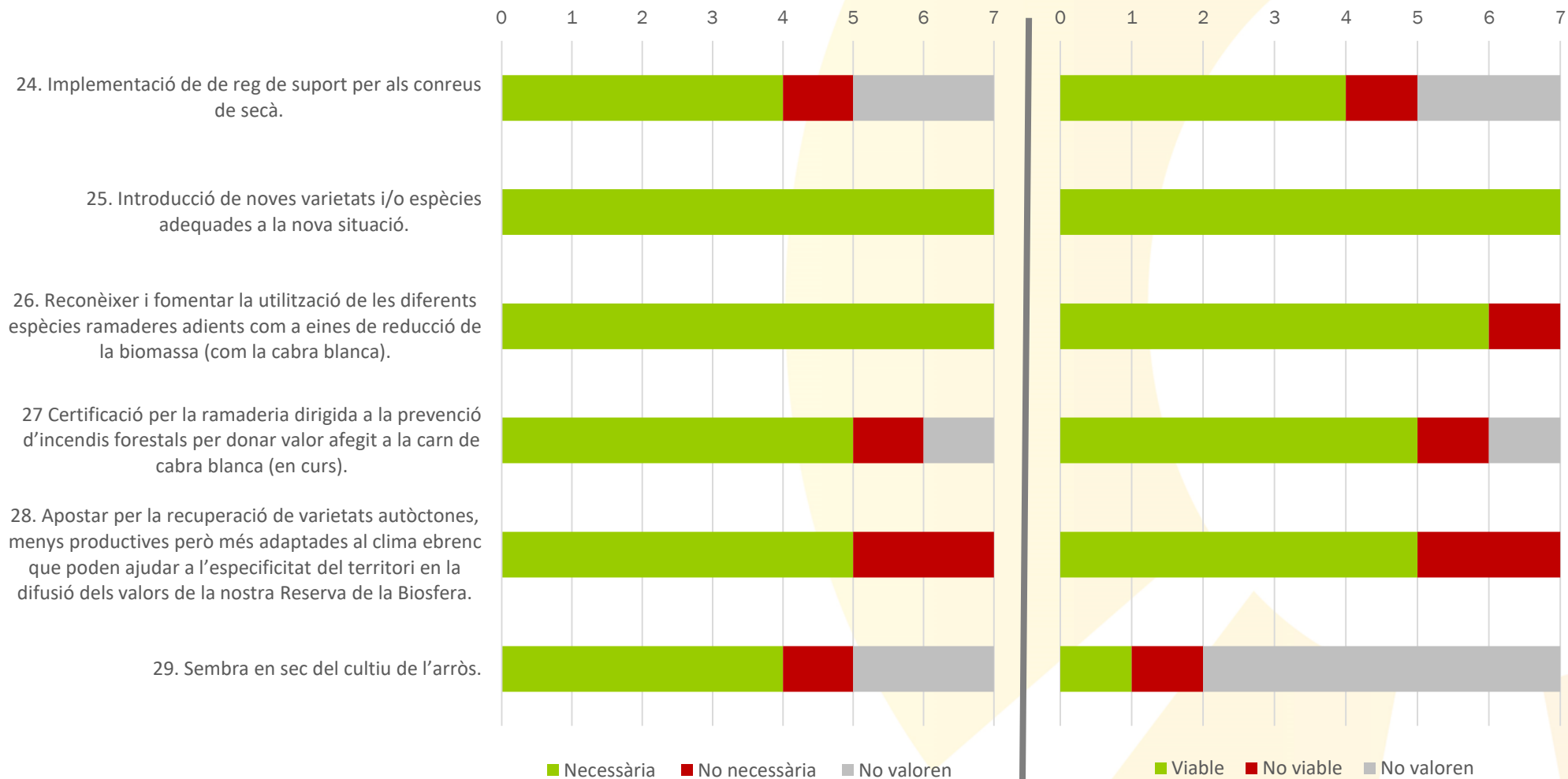
Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. VALIDACIÓ INDIVIDUAL ACCIONS ÀMBIT TURÍSTIC

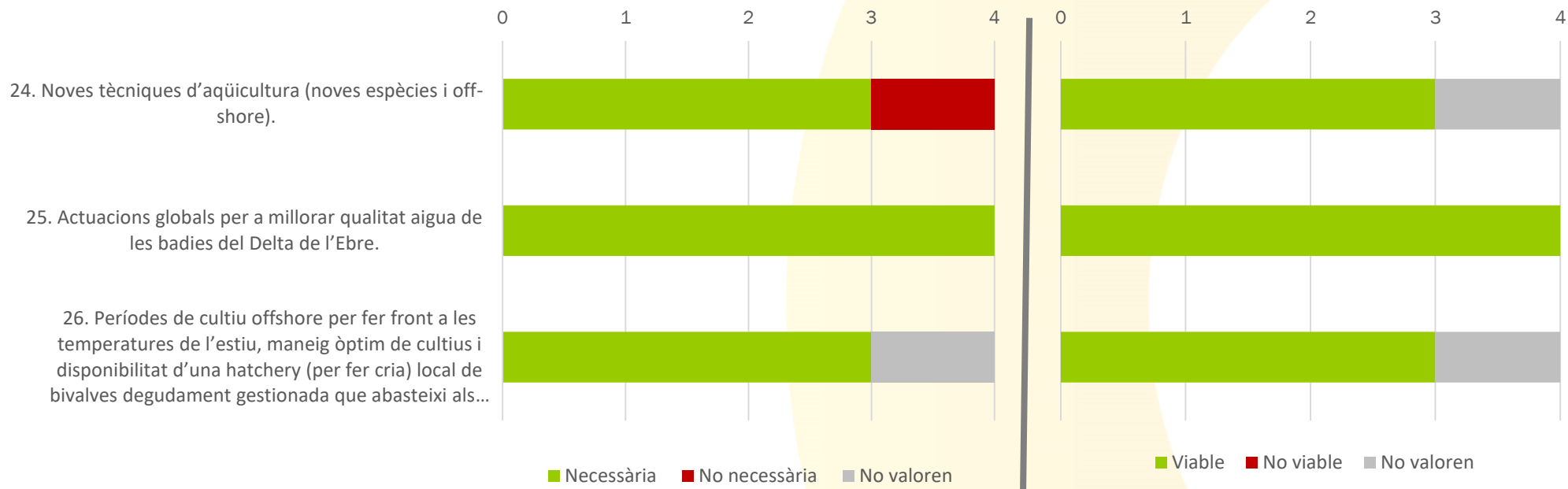
Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. VALIDACIÓ INIDIVIDUAL ACCIONS ÀMBIT AGRORAMADER

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. VALIDACIÓ INIDIVIDUAL ACCIONS ÀMBIT PESCA I AQÜICULTURA

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS SECTOR FORESTAL	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA
1. Explotació de la biomassa com a font d'energia	Es veu inviable: la majoria d'estudis indiquen que no existeix una indústria prou potent per netejar el bosc i aprofitar la fusta per biomassa; a uns 200-300 metres de la carretera és viable netejar el bosc però més enllà d'aquesta distància ja no. A més, actualment la fusta s'està enviant a Itàlia (per la manca de demanda a la zona). Ha de ser una aposta política. No es pot explotar la biomassa si no hi ha demanda. Per tant, ha d'haver-hi una aposta política per crear aquesta demanda. Una possibilitat és fer que es canviïn els sistemes de calefacció dels equipaments públics per calderers de biomassa (que les Administracions Públiques siguin exemplificadores). Una altra, seria crear calefacció mitjançant biomassa per oferir a tota la població de municipis petits.	
2. Disminució del risc i efectes dels incendis forestals		No és gaire viable, per manca de mesures i la seva dificultat . També es considera que no és una acció, sinó un objectiu
3. Millora i extensió de la gestió de les masses forestals.		
4. Controlar/dirigir el procés de reforestació de terrenys agrícoles abandonats, afavorint la creació d boscos adients i no de matoll.	Es veu inviable: els terrenys abandonats, precisament ho estan perquè no tenen rendiment; per tant, no es veu la manera de fer que aquesta tendència es revertís sense que impliqui la realització d'accions que requereixin d'una despesa/inversió periòdica. Ha de ser una acció sostenible en el temps, el que implica que s'ha de buscar una acció que sigui productiva per ella mateixa i que hi hagi algú disposat a encarregar-se'n en el futur. Per exemple, una empresa per la que sigui viable el rendiment del bosc mitjançant la fusta, la biomassa o les activitats silvestres (bolets, etc.).	No és necessari doncs ja hi ha prou reforestació forestal, s'hauria d'afavorir la restauració natural i utilitzar el foc com a eina. No és viable perquè la majoria són de propietat privada i els bancals estan abandonats Discrepància: hi haurà excedents de terreny agrícola abandonat que s'omplirà de matollar si no s'hi fa res / Per contra, s'afirma que no cal fer-hi res, doncs bona part dels boscos abans eren agrícoles i de forma natural s'han convertit en boscos. Fer despesa no cal, només al donar temps.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>SECTOR FORESTAL</u>	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA
5. Incloure dins els plans tècnics redactats el risc de la disminució de la producció forestal i ajustar els tractaments previstos.		Els plans tècnic no tenen productivitat, la major part és de conservació i, per tant, no són rentables i difícilment se'n faran. El que caldria és adequar la planificació forestal a possibles escenaris canviants (co l'estudi de la conca del Siurana fet per la URV), amb eines que puguin ajudar en base a les tendències. El canvi climàtic als boscos produeix un estrès forestal que no es preveu, com per exemple un canvi d'espècies.
6. Seguiment d'efectes i utilitat de les infraestructures i restauració d'ecosistemes per permetre la reintroducció del foc natural per evitar grans incendis.		És una qüestió de costos. El foc controlat és més econòmic que una estassada, però socialment les cremes costen d'acceptar.
7. Elaborar i aplicar un pla d'estassades de matollar en les zones pròximes a les masses forestals consolidades o ecològicament interessants per reduir i protegir del risc de propagació d'incendis.		Abans es feien cremades reduïdes i molt controlades, ara hi ha més matoll que abans, un factor els pastors que evitaven el matoll amb el bestiar.
8. Recuperació de bancals abandonats en zones forestals.	Es veu inviable la recuperació d'alguns bancals pel seu estat actual	Netejar els bancals per fer-los zona de discontinuïtat, "tallafocs"

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>SECTOR FORESTAL</u>	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA
9. Reimplantació de zones de pasturatge.	<p>Cal suport i finançament per fer-ho viable, que sigui una actuació de sostenibilitat no només econòmica. Per exemple, incentivar els "ramats bombers" independentment de la seva viabilitat com a activitat ramadera, considerant-los com una activitat de prevenció d'incendis i, per tant, un cost de prevenció que ajudarà a reduir els possibles costos d'extinció d'incendis.</p> <p>Altres assistents pensen que no es pot dependre de subvencions, que el millor és que aquesta actuació vagi lligada a una explotació econòmica. Les accions han d'estar relacionades amb la estimulació de la demanda i la innovació per tal d'aconseguir tenir activitats autosuficients.</p>	<p>La biodiversitat a dalt de les muntanyes, el bestiar busca proteïna que està dalt de les plantes a 3 metres, la part de sota no val res, no és bona, també calen més pastors amb predisposició i formats. En primer lloc caldria fer evolucionar el matollar cap a zones de pastura.</p>
10. Accions de reducció de la massa forestal.		<p>El que caldria seria gestionar millor la massa forestal per reduir riscos i no pas reduir-la.</p> <p>Es proposa unir l'acció 3 i la 10, doncs la reducció de massa seria una forma de gestió específica en determinats terrenys.</p>

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS TRANSVERSALS	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA	MeSACC PESCA
11. Mobilització dels sediments dels embassaments.	Sempre i quan hi hagi garanties de no contaminació. D'altra banda, es considera inviable tècnica i econòmicament.	Necessari però no viable, té un alt cost tot i que també té un benefici elevat. Cal trobar l'equilibri.	No és necessari ni viable. Condicionat a la qualitat del sediment, doncs poden estar contaminats i això afectaria molt la qualitat del marisc. Caldria analitzar-los en profunditat. Seria millor canviar la sorra d'unes platges a altres que en necessitin. Per exemple, fer un estudi de la bocana del Fangar per veure on es pot portar aquesta sorra que hi sobra, a una altra zona del Delta per tal de lluitar així també contra la seva regressió. A més el trasllat seria menys costós que fer-ho a altres platges més llunyanes.
12. No autoritzar nous aprofitaments hídrics.	Més que no autoritzar, seria ser eficients en els aprofitaments hídrics, doncs alguns poden canviar. El que cal és optimitzar-los i fer una bona política d'aigua. Els aprofitaments hídrics han d'anar lligats a explotacions autòctones (oliveres, ametllers,..) amb regadiu de suport, no a no autoritzar aprofitaments a tarongers. Mirar de que a cada terreny es planti el que és característic i no s'hi imposin plantacions amb demandes elevades d'aigua.	No és necessari però viable. El que caldria és regular o revisar les concessions actuals i no pas no autoritzar.	Necessari però no viable, per manca de voluntat política
13. Major vigilància i control d'espècies invasores		Necessari però no viable, doncs el control és molt costós. S'està fent però manca més control, surten noves plagues, cal vigilar més.	El control és complicat, no sols afecta el canvi climàtic sinó també el canvi global, però cal intentar-ho.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS TRANSVERSALS	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA	MeSACC PESCA
14. Continuar amb els registres i tractament d'espècies molestes (mosquit, mosquit tigre, mosca negra), els sistemes de vigilància i control d'aigua de consum humà, d'episodis de calor, o de concentracions d'ozó.		Continuar i mantenir	Afecta més cara al turisme, Buscar alternatives menys agressives per l'entorn i les persones que les actuals per fer aquest control
15. Organisme de gestió que integri totes aquets qüestions per a les Terres de l'Ebre	No es veu viable. Millor un observatori o sistemes bons de coordinació.	No és necessari, coordinació sí, però no cal un organisme	Molt necessari
16. Creació de l'Organisme de Gestió de la Conca de l'Ebre a Catalunya.	No es veu viable i es diu que amb el sistema legislatiu actual és impossible o molt difícil	No és necessari, inviable, no cal centralitzar la nostra zona. No milloraria res. No és viable tallar la conca pel mig. Caldria però una major coordinació entre la CHE i l'ACA.	Necessari, però no tant prioritari com el 15. Potser podria formar-se com una estructura dins el 15, no com un organisme a part, doncs cal que aquests organismes siguin àgils i amb accions practiques no tan burocràtics i polítics
17. Creació d'un organisme de detecció, coordinació, control i seguiment de les espècies invasores.	No es veu necessari. Es considera que ja existeixen molts organismes amb capacitat; per tant, l'acció no ha d'anar dirigida a la creació d'un nou organisme sinó la creació d'un sistema de coordinació dels organismes ja existents	No cal un organisme, falta algú que sigui responsable, resolutiu, amb acció i agilitat. Més que un organisme, potser podria ser un protocol o un instrument, amb competència.	Necessari. Es proposa però d'incloure també dins el 15. Manca de coordinació dels pocs recursos que hi ha, no s'aprofiten prou estem descoordinats, manca algun organisme fort i únic per coordinació que faciliti una administració transversal, la coordinació de diferents sectors (pesca, agricultura,). Un exemple de recursos no aprofitats és el canal de Penal que es va fer com a sistema per passar aigua del riu al mar i viceversa a través dels canals, a mode de bypass.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>TRANSVERSALES</u>	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA	MeSACC PESCA
18. Potenciar les accions per millorar la biodiversitat a escala de paisatge mitjançant acords de custòdia.	Es considera complicat en terrenys privats, tot i que hi ha experiències positives al respecte. Es veu més viable si primer es compren a nivell públic els terrenys; tot i que es parla de que la custòdia és entre entitats i privats i no entre entitats i Administracions Públiques. No obstant, es considera que si existís una legislació que obligués als propietaris privats a fer els acords de custòdia, en cas de que se'ls ofereixi, les coses canviarien.	Viable. Acords de custòdia entesa amb propietari privat. Però el més important és que sigui una prioritat per a l'Administració pública, la biodiversitat no és responsabilitat del propietari privat.	Necessari, positiva. Manca coneixement
19. Recuperar les accions pendents del PIPDE (pla integral de protecció del Delta de l'Ebre).			Encara s'està fent
20. Elaborar una proposta concreta de valors a preservar, costos, possible calendarització i vies de finançament.		És el propòsit del procés, un pla d'acció.	Necessari, viable, fer continuadament
21. Elaborar una proposta específica i integral com a Ebrebiosfera, al marge de l'opció Diputació-Costa Daurada.	La marca específica Terres de l'Ebre ja existeix i es gestiona des de DIPTA. A més, no és viable ja que la llei atorga la gestió de les marques turístiques a les diputacions	No viable d'acord amb la llei. Però sí que caldria donar contingut a la proposta del territori.	Necessari, però no pot ser a nivell diputació, Que diferenciï polítiques "Terres de l'Ebre"

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>TRANSVERSALS</u>	MeSACC SOCIAL/TURISME	MeSACC AGRICULTURA	MeSACC PESCA
<p>22. Apostar per polítiques d'eficiència, de sensibilització, de reutilització de l'aigua, tant en regadius com en aigua de consum.</p>		<p>S'està fent, però caldria tenir dades i utilitzar-les.</p>	<p>Però ha de ser amb una coordinació facilitada per l'administració. D'altra banda, ja hi hauria un organisme creat per a una millor gestió de l'aigua que surt i entra de la dreta del Delta, formada per caçadors, pescadors, sector agrícola...</p>
<p>23. Elaborar un programa de detecció, seguiment i protecció de les espècies i ecosistemes vulnerables i en perill d'extinció.</p>		<p>Necessari però no viable. És un objectiu massa ample, ja estan detectades però falta l'acció. El que cal és ser previsor. També caldria incloure espècies domèstiques específiques del territori – no obstant, això ja estaria contemplat a la proposta 28.</p>	<p>Necessari Fan estudis però no actuen, hi ha cops que és massa tard, ex. Peix blau de l'Ametlla de Mar, es va dir que es faria un estudi per esbrinar les causes de la seva disminució, no es va fer i ara ja és massa tard doncs la flota que existia ja s'ha perdut. S'hauria de prioritzar les inversions a fer, tenint en compte els sectors implicats. Així mateix, caldria prioritzar els sectors que es veuen més afectats, doncs el sector pesquer ja s'ha vist afectat i ja s'hi està adaptant, per necessitat. En aquest sentit, existeix el risc actual que provoca que es tingui menys temps per al creixement dels musclos. Això comporta que la lacra s'hagi de comprar més gran (es compra a Itàlia) per tal que creixi en menys temps, però també comporta més despesa i més patògens.</p>

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>SECTOR TURÍSTIC</u>	MeSACC SOCIAL/TURISME
24. Adaptar l'oferta a la realitat climàtica i fer un ús més eficient de l'aigua.	Poc viable. No hi ha consciència per part de la gent, el turista. El sector ja té adoptades mesures d'eficiència d'aigua i de llum
25. Divulgació sobre un ús correcte de l'aigua de boca.	Dins el sector turístic ja es fa
26. Disminuir la quantitat de dutxes a la platja.	Les dutxes no són el problema a més es necessita tenir dutxes per optar a la bandera blava. El que cal és informació sobre el bon ús de les dutxes.
27 Limitar o condicionar el creixement turístic a les disponibilitats d'aigua.	Això actualment ja es fa, no caldria. No s'hauria de limitar, sinó condicionar en relació al context del territori. També cal interioritzar que algunes propietats de vora el litoral no són o seran permanents, que es podran perdre precisament per la seva ubicació.
28. Possible redefinició de recursos turístics i canvis en l'estratègia de promoció i públics objectiu.	No es poden redefinir els recursos turístics doncs són els que són. Els canvis d'estratègia ja es fan
NOVA: Aposta política i impuls públic per l'aprofitament dels recursos dels boscos; per exemple, canvis en la legislació enfocats a l'aprofitament de la fusta	
NOVA: Adaptar les mesures de prevenció d'espècies molestes als canvis de l'estiatge	
NOU RISC AGRICULTURA. L'augment del porc senglar i els problemes que comporta per a l'agricultura i per a la seguretat viària.	

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS <u>SECTOR AGRORAMADER</u>	MeSACC AGRICULTURA
24. Implementació de de reg de suport per als conreus de secà.	No necessària, però passable, racional. Implementació econòmica. Substituir recs intensius pels de suport Realitzar estudi o revisar concessions perpetues. Cal afegir que a l'Observatori de l'Ebre s'està treballant en l'estudi de la sequera i poden col·laborar en tota iniciativa que estigui encaminada a millorar la informació sobre la sequera (monitorització, alerta) per tal d'ajudar al sector agrícola a planificar, especialment en conreus de secà.
25. Introducció de noves varietats i/o espècies adequades a la nova situació.	El canvi climàtic en uns anys canviarà la varietat, en tema de fruita. Del secà tocarà plegar per l'estrès, hi haurà una pèrdua econòmica greu, per exemple a terra d'olivers no es pot plantar res més. Per tant, el secà és un risc que no es pot assumir i no sempre es podrà fer.
26. Reconèixer i fomentar la utilització de les diferents espècies ramaderes adients com a eines de reducció de la biomassa (com la cabra blanca).	La cabra és un animal rústic, raça que s'adapta a viure en aquesta zona, però el problema és el factor humà, pocs pastors i poca predisposició o formació i especialització. Sempre requereix de contraprestació econòmica.
27. Certificació per la ramaderia dirigida a la prevenció d'incendis forestals per donar valor afegit a la carn de cabra blanca (en curs).	Pot ser un valor afegit a la proposta 26. Pot ser ramats criats en lloc i fer la venda
28. Apostar per la recuperació de varietats autòctones, menys productives però més adaptades al clima ebrenc que poden ajudar a l'especificitat del territori en la difusió dels valors de la nostra Reserva de la Biosfera.	Hauria de ser viable No donen continuïtat, hauria d'haver un controlador.
29. Sembra en sec del cultiu de l'arròs.	Necessari però és poc viable, Seria millor estalviar aigua durant el cultiu. Però podria ser viable en determinades situacions i a més és una eina per lluitar contra el caragol massana. Per tant, hauria de fer-se com estratègia puntual, fent primer proves i donant garanties.

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS SECTOR PESCA	MeSACC PESCA
24. Noves tècniques d'aqüicultura (noves espècies i off-shore).	<p>Aquesta acció no hauria d'incloure les dues vessants. S'analitza només des de la perspectiva de les noves espècies. La part off-shore s'analitza dins la proposta 26.</p> <p>Pel canvi climàtic, la temperatura de l'aigua està disminuint la producció del musclo, i augmenta el de les ostres perquè és un mol·lusc més fort a aquest canvi. Potser cal apostar per aquestes espècies més resistents a la calor.</p> <p>Cal però analitzar el seu impacte i el d'altres nous productes en els recursos autòctons.</p>
25. Actuacions globals per a millorar qualitat aigua de les badies del Delta de l'Ebre.	<p>Necessària i viable</p> <p>Les actuacions han de ser concretes, i la última paraula la té la comunitat de regants.</p> <p>No cal dir l'aigua quan més dolça, és millor</p> <p>Dins de la badia s'està fent un estudi de qualitat de l'aigua, on està la millor ubicació i temperatura, per canviar les bateas.</p> <p>Substituir algunes bateas que ja estan enfonsades en sorra.</p> <p>Tots han d'estar d'acord</p> <p>Renovació d'aigua del mar a les badies</p> <p>Estan fent estudis de moviments d'aigua (IRTA i UPC)</p> <p>Després dels estudis s'ha de passar a actuacions, això ja ha de ser l'Administració.</p>
26a. Períodes de cultiu offshore per fer front a les temperatures de l'estiu, maneig òptim de cultius	<p>En primer lloc, es dividiria la proposta en dos: una que tracti els períodes de cultiu off-shore (seria la 26a) i una altra que tracti la hatchery (seria la 26b).</p> <p>Realitzar estudis de cost i beneficis, doncs suposa molta inversió i el sector pesquer no està per fer més inversions. El problema és el cost que suposa el trasllat fora de la badia. Les infraestructures actuals del sector no hi estan adaptades.</p> <p>Potser es podria estudiar si alguna empresa privada hi pogués estar interessada.</p> <p>Cadascú va a la seva per manca de confiança i competència. Això dificultaria que es pogués fer en format cooperativa.</p> <p>Per treballar en el problema actual dels musclos, el sector està més receptiu quan es tracta de mesures aplicades dins la badia, no fora.</p>

Procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia i els Plans d'Acció per a l'adaptació al canvi climàtic

SESSIONS DE DEBAT. APORTACIONS

ACCIONS PROPOSADES REFERENTS AL <u>SECTOR PESCA</u>	MeSACC PESCA
26 bis . disponibilitat d'una hatchery (per fer cria) local de bivalves degudament gestionada que abasteixi als productors del Delta.	Hatchery local està controlada de patògens A Catalunya no existeix cap. No obstant, primer caldria fer un estudi de quines zones de les badies tenen una millor qualitat de l'aigua per tal de posar allí les batees. En aquest sentit, s'afirma que ja s'estan duent a terme estudis per millorar l'oxigenació de les badies (IRTA + UPC) No hi ha interès com a associació, potser alguna empresa de fora a nivell privat. A nivell de sector tampoc no hi ha interès en crear una cooperativa, per l'esperit individualista existent. El problema és després , manteniment, recursos...
NOVA: Promoció d'espècies de peixos amb poc valor culinari. Comercialitzar peixos poc valorats, per fer promocions a nivell culinari, el sector pesquer sortiria beneficiat	
NOVA: Apostar pel cultiu d'algues. Les algues és un producte que cada vegada te més demanda i es comercialitza com a producte comestible. En el cas de les algues, a més, es podria implicar a les dones en el seu cultiu.	
NOVA: Adaptar les estructures dels musclos per fer granges de dorades	
NOVA: cultiu de cranc blau. Aquesta proposta es veuria perillosa per alguns assistents.	